

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمَ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خِلَافَ وَلَا شِطَاءَ وَ الْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ.

ایستگاه نخست: نکات برگزیده تفسیری

چشم انداز

✓ به دنبال آیات گذشته که از قسمتی از سرگذشت امت‌های پیشین و جهاد و حکومت الهی و اختلافاتی که بعد از پیامبران داشتند، بحث می‌نمود، در این آیه روی سخن را به مسلمانان کرده و به یکی از وظائفی که سبب وحدت جامعه و تقویت حکومت و بنیة دفاعی و جهاد می‌شود اشاره می‌کند و می‌فرماید: ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از آنچه به شما روزی داده‌ایم انفاق کنید.

تفسیر نمونه، ج ۲، ص ۲۵۷

✓ جبهه ایمان و توحید، همان گونه که جهاد با دشمن و جنگ در راه اعتلای توحید دارد، جهاد مالی هم دارد و مؤمنان باید قسمتی از اموال خود را در راه خدا انفاق کنند تا در جامعه شکاف طبقاتی از بین برود و لاقبل فاصله‌ها کم شود.

تفسیر کوثر، ج ۱، ص ۵۷۸

✓ در این آیه با لحن خاصی و با اشاره به اینکه آنچه ثروتمندان دارند همه را خدا به آنها داده، اظهار می‌دارد که ای مؤمنان از آنچه به شما روزی داده‌ایم انفاق کنید پیش از آنکه روز قیامت فرا رسد و شما صاحب اختیار اموال خود نباشید.

تفسیر کوثر، ج ۱، ص ۵۷۹

✓ در روز قیامت، نه تجارتی وجود خواهد داشت و نه دوستی و شفاعت کسی سودی خواهد داد و انسان در گرو اعمال خویشتن است. در پایان اضافه می‌کند که کافران همان ستمگران هستند و بدین گونه کسانی را که حقوقی مالی واجب خود را نمی‌دهند تهدید می‌کند و آنها را هم ردیف کافران و ستمگران قرار می‌دهد.

تفسیر کوثر، ج ۱، ص ۵۷۹

نکاتی در باب انفاق

✓ گرچه جمله «مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ» (از آنچه به شما روزی داده‌ایم) مفهوم وسیعی دارد که هم انفاق‌های مالی واجب و مستحب را شامل می‌شود و هم انفاق‌های معنوی مانند علم و دانش و امور دیگر، ولی با توجه به تهدیدی که در ذیل آیه آمده، بعید نیست منظور، انفاق واجب یعنی زکات و مانند آن باشد، به علاوه، انفاق واجب است که بنیة بیت المال و حکومت را تقویت می‌کند، ضمناً از تعبیر به «مِمَّا» استفاده می‌شود که انفاق واجب همیشه بخشی از مال را در بر می‌گیرد نه همه آن را.

تفسیر نمونه، ج ۲، ص ۲۵۷

تشویق مردم به انفاق

✓ خداوند اهرم‌هایی را برای تشویق مردم به انفاق به کار برده است:

❖ آن چه داری، ما به تو دادیم از خودت نیست. «رَزَقْنَاكُمْ»

❖ مقداری از آنچه داری کمک کن، نه همه را. «مِمَّا»

❖ این انفاق برای قیامت تو از هر دوستی بهتر است. «يَأْتِيَ يَوْمَ ...»

تفسیر نور، ج ۱، ص ۳۹۷

کافران ستمگر

✓ کفر در این آیه به قرینه این که بعد از دستور انفاق واقع شده به معنی سرپیچی و گناه و تخلف از دستور خداست و استعمال کفر به این معنی در قرآن و احادیث اسلامی نظایر بسیار دارد.

تفسیر نمونه، ج ۲، ص ۲۵۹

✓ بالاترین درجه ظلم همان است که کافر نسبت به خود انجام داده است و اگر فردی از مؤمنان نسبت به خود و یا دیگری ظلم کند به درجه ظلم کافر نسبت به خودش نمی‌رسد و این نکته از کلمه «هم» استفاده می‌شود مانند این جمله که می‌گویند «فلان هو الفقیه» یعنی تنها فقیه، فلان مرد است که از دیگران در فقه بالاتر است.

ترجمه تفسیر مجمع البیان، ج ۳، ص ۱۰۶

✓ قرآن در این جمله (وَ الْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ) می‌خواهد این حقیقت را روشن سازد که:

اولاً- کافران به خود ستم می‌کنند زیرا با ترک انفاق واجب و سایر وظائف دینی و انسانی، خود را از بزرگ‌ترین سعادت‌ها محروم می‌سازند و این اعمال آنها است که در آن جهان دامنشان را می‌گیرد و خداوند در باره آنها ستمی نکرده است.

ثانیاً- افراد کافر به اجتماعشان نیز ستم می‌کنند و اصولاً کفر، سرچشمه قساوت، سنگدلی، مادی‌گری و دنیا پرستی است و اینها همه سرچشمه‌های اصلی ظلم و ستم هستند.

تفسیر نمونه، ج ۲، ص ۲۵۹

خلاصه بحث

✓ کفر، نمونه بارز ظلم است. «الْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ»
 ✓ یاد معاد، عاملی برای تشویق به انفاق است. «اتَّقُوا ... يَأْتِيَ يَوْمَ ...»
 ✓ بخل، نشانه کفران نعمت و کفر به وعده‌های الهی است. «انفقوا ... والکافرون»

✓ یکی از راه‌های ایجاد روحیه سخاوت، توجه به دست خالی بودن انسان در قیامت است. «لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خِلَافَ وَلَا شِطَاءَ»

✓ محروم کردن امروز، محروم شدن فرداست. اگر امروز انفاق و بخششی صورت نگیرد، در آن روز هم محبت و دوستی و وساطتی در بین نخواهد بود. «اتَّقُوا ... يَوْمَ لَا بَيْعَ فِيهِ ...»

خلاصه مطالب برگرفته از تفسیر نور، ج ۱، ص ۳۹۷ و ۳۹۸

شفیع و مشفوع

✓ منظور از نفی شفاعت در اینجا شفاعت کسانی است که حق شفاعت ندارند و این مانع از آن نمی‌شود که کسانی با اذن خدا بتوانند شفاعت کنند همان گونه که در آیات دیگر این مطلب به روشنی آمده است.

✓ شفاعت کسانی که حق شفاعت دارند نیز شامل حال هرکس نمی‌شود بلکه باید شخص لیاقت و شایستگی شفاعت را داشته باشد.

تفسیر کوثر، ج ۱، ص ۵۷۹

سیمای قیامت

✓ راه‌های تجاتی که در دنیا از طرق مادی وجود دارد هیچ کدام در آنجا [قیامت] نیست. نه بیع و معامله‌ای می‌توانید انجام دهید که سعادت و نجات از عذاب را برای خود بخرید و نه دوستی‌های مادی این جهان که با سرمایه‌های خود کسب می‌کنید در آنجا نفعی به حال شما دارد. زیرا آنها نیز به نوبه خود گرفتار اعمال خویش‌اند و از خود به دیگری نمی‌پردازند و نه شفاعت در آنجا به حال شما سودی دارد. زیرا شفاعت الهی در سایه کارهای الهی انجام می‌گیرد که انسان را شایسته شفاعت می‌کند و شما آن را انجام نداده‌اید و اما شفاعت‌های مادی که با مال و ثروت در این دنیا قابل به دست آوردن است، در آنجا وجود نخواهد داشت. بنابراین شما با ترک انفاق و انباشتن اموال و بخل نسبت به دیگران تمام درهای نجات را به روی خود بسته‌اید.

تفسیر نمونه، ج ۲، ص ۲۵۸

بهترین توشه برای سفر قیامت

✓ بهترین توشه برای سفر قیامت، انفاق و کمک به خلق است. خواه به علم و مال و مقام باشد خواه به زور بازو و دست و پا و زبان که گویا خدای رحمان چنین نعمت‌هایی به انسان، کرامت فرموده که هم در اثر آن امور دنیوی وی تأمین گردد و هم مایه تجارت اخروی شود و ربیع آن در سرای دیگر عاید وی گردد.

تفسیر مخزن العرفان در علوم قرآن، ج ۲، ص ۳۸۳

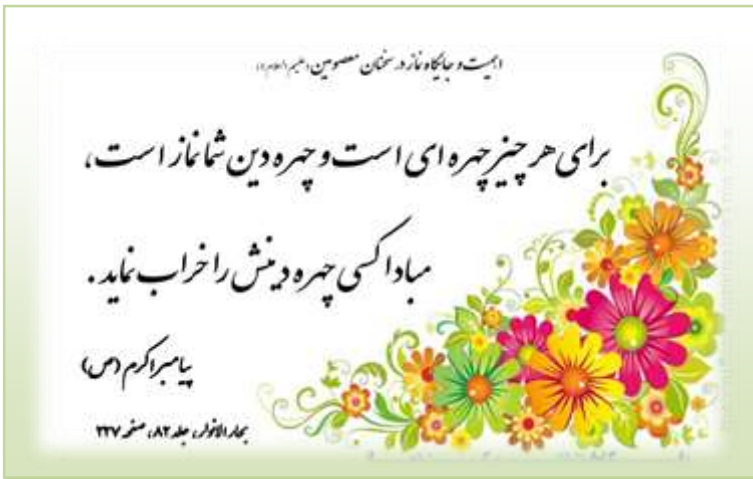
ایستگاه دهم: پرسمان زندگی (زال احکام)

درس ۵۱: احکام مسجد (قسمت سوم)

جاهایی که نماز خواندن در آن‌ها «مکروه» است:

- ✓ حمام
- ✓ قبرستان
- ✓ زمین نمکزار
- ✓ مقابل آتش و چراغ
- ✓ مقابل دری که باز است.
- ✓ مقابل قبر و روی آن و بین دو قبر
- ✓ آشپزخانه و هر جا که کوره آتش باشد.
- ✓ مقابل چاه و چاله‌ای که محل بول است.
- ✓ روبروی عکس و مجسمه انسان یا حیوان مگر آن که روی آن پرده بکشند.
- ✓ در جاده و خیابان و کوچه اگر برای کسانی که عبور می‌کنند زحمت نباشد و اگر زحمت باشد حرام است...

منبع: کتاب آموزش فقه؛ نوشته محمدحسین فلاح زاده؛ صفحه ۱۰۸ اندک جابجایی در عبارات

طرح آیه های فراموش شده کاری از مؤسسه قرآنی عصر ظهور اراک

درستنامه معارف اسلامی - دوره قدیم (۲۰۰۷/۴۴) - دوره جدید: جلسه نهم و نهم - جمعه ۱۳۹۵/۰۹/۲۶

ایستگاه سوم: موعودپژوهی و آخر الزمان

پرشی ۵۰: اظهار محبت به امام زمان (عج) به چه صورت‌هایی انجام می‌شود؟

قسمت دوم

خلاصه مطالب جلسه گذشته:

- امام باقر (عج): کسی که با حالت معرفت نسبت به امام خود از دنیا برود، مانند کسی است که همراه حضرت قائم (عج) و در خیمه او خواهد بود.
- مصادیق معرفت نسبت به امام عصر (عج): مطالعه کتب در خصوص مهدویت، اعتقاد به ولایت تکوینی و مقام معنوی معصومین به ویژه آن حضرت، شناسایی و تبعیت از نایبان عام آن حضرت خصوصا ولایت فقیه ...

✓ نسبت به دوستان آن حضرت، محبت و خدمت نماییم که امام کاظم (عج) فرمود: **کسی که توانایی پر دیدار ما ندارد، دوستان صالح ما را دیدار کند و کسی که قدرت بر کمک و رابطه با ما را ندارد با دوستان صالح ما رابطه داشته باشد و آنان را یاری نماید.** از این رو می‌توان با خدمت بر شیعیان و دوستان آن حضرت، خادم او گشت و با دیدار، کمک و محبت بر آن‌ها نسبت به آن وجود نازنین، ابراز محبت نمود.

✓ یکی از علایم دوستی، هدیه دادن است. از این رو ما می‌توانیم هدیه‌هایی برای آقا امام زمان (عج) بفرستیم. به این معنا که ثواب اعمال خیر و مستحبی که انجام داده‌ایم به ایشان هدیه کنیم و یا آن که خود را نایب آن حضرت قرار دهیم و به نیابت از آن امام غایب، نماز بگذاریم، روزه بگیریم، حج و زیارت حرم پیامبر (ص) و امامان (عج) مشرف شویم. از جانب او و یا برای سلامتی وجودش، صدقه دهیم.

منبع: کتاب ۲۰۰ پرش و پاسخ پیرامون امام زمان (عج)؛ نوشته سید جعفر موسوی نسب؛ صفحه ۲۹۰ و ۲۹۱

ایستگاه چهارم: روش‌های نیکو در معاشرت

درس ۵۱: آداب نماز جماعت

- ✓ نماز جماعت، پاداش زیاد، برکات فراوان، فواید فردی و آثار اجتماعی بسیار دارد.
- ✓ نماز جماعت، زمینه شناخت افراد و مشکلات و نیازهای آنان است.
- ✓ نماز جماعت، عامل نظم، وحدت صفوف، وقت شناسی و مبارزه با فردگرایی و خودخواهی است.
- ✓ نمازگزارى که قصد خواندن نماز فرادا دارد، در کنار یا پشت صف جماعت بایستد تا جلوه‌گر تفرقه و جدایی در جمع مسلمانان نباشد.
- ✓ مستحب است انسان صبر کند تا نماز به جماعت بخواند. نماز به جماعت از نماز اول وقت، بافضیلت‌تر است.

- ✓ حداکثر فاصله محل سجده با امام و یا صف جلو نباید بیش از یک قدم باشد. بین افراد یک صف نباید فاصله چندانی باشد.
- ✓ امیرمؤمنان (عج) نظم صف‌ها را و این که شانه‌ها نزدیک به هم و در یک امتداد باشند، شخصا کنترل می‌نمود.
- ✓ تا زمانی که نفرات جلو، تکبیره الاحرام نگفته اند یا برای آن آماده نشده‌اند، صفوف بعد نباید وارد نماز شوند.
- ✓ وقتی که امام جماعت وارد نماز شد، نفر پشت سر و افراد طرفین او و به طور کلی، صف اول بلافاصله وارد نماز شده، قامت ببندند تا صفوف بعدی بتوانند وارد نماز شوند.

منبع: کتاب روش‌های نیکو در معاشرت؛ نوشته سید مصطفی ابطی؛ صفحات ۱۲۳ و ۱۲۴

ایستگاه پنجم: این گونه «رستگار» خواهیم شد ...

«آسپه» سال‌ها را با «فرعون» زندگی کرده بود و «کنعان» سال‌ها با «نوح» ...
 «آسپه» گوش به فرمان خدا بود و رستگار شد (تحریم ۱/۱)
 ولی «کنعان» در مقابل فرمان الهی ایستاد و هلاک شد. (هود ۳۳)

این ماییم که با یک تصمیم بد موقع در مسیر رستگاری قرار می‌گیریم تا عوامل محیطی که در شکل‌گیری شان نقش هم نداشته ایم،
 اگر در زمان مناسب تصمیم درست نگیریم، شاید برای چیزان عاقلانه فرصتی نداشته باشیم.

یادمان باشد فقط یک بار به دنیا می‌آییم ...

«رستگاری» همین نزدیکی هاست!

ایستگاه آخر: یک تکلیف «عصر ظهوری»

بر اساس نکته هفتم آداب معاشرت، از این پس به منظور عمل به آموزه‌های دینی لزوم حفظ وحدت، تعمیق محبت و دوستی و ریشه کن کردن هرگونه نفاق و تک روی در صفوف نماز جماعت، شانه به شانه هم و در یک امتداد، ایستاده و تا صف‌های نخست، تکمیل نشده، در صف‌های انتهایی تجمع نخواهیم کرد.

تقویت مؤسسه در فضای مجازی:

asre-zohur.ir
 asre-zohur.ir/en
 telegram.me/asrezohur
 mahfelezekr.ir
 asrezohur@chmail.ir

* سایت مؤسسه (فارسی):
 * سایت مؤسسه (انگلیسی):
 * کانال رسمی مؤسسه در تلگرام:
 * سایت هیأت رهروان سیدالشهدا (عج):
 * پست الکترونیکی مدرس کلاس تفسیر:

به امید دیدار ...

* سایت هیأت رهروان سیدالشهدا (عج): www.mahfelezekr.ir

* سایت مؤسسه قرآنی عصر ظهور: www.asre-zohur.ir

* پست الکترونیکی مدیر مؤسسه (مدرس کلاس تفسیر): asrezohur@chmail.ir